

ΧΕΙΜΩΝΙΑΤΙΚΕΣ ΣΚΕΨΕΙΣ

Όταν στα μέσα του 19ου αιώνα ο ιδιοφυής και ιδιότυπος Γερμανός φιλόσοφος Άρτουρ Σοπενχάουερ (1788-1860) έγραφε ένα δοκίμιο (αμίμητο αμάλγαμα ειρωνείας, σαρκασμού και σοβαρότητας) με θέμα την "εριστική διαλεκτική", ποτέ δεν θα πέρασε από το μυαλό του ότι πάνω από ενάμισον αιώνα αργότερα το δοκίμιο θα γινόταν εκδοτική επιτυχία στην Ελλάδα. Το δοκίμιο εκυκλοφόρησε με τον τίτλο "Η τέχνη τού να έχεις πάντα δίκιο" από τις Εκδόσεις Πατάκη σε πρώτη έκδοση τον Ιούνιο 2011. Έκτοτε έχουν ακολουθήσει άλλες 17 ανατυπώσεις και επί εβδομάδες περιλαμβάνονταν στους πίνακες των ευπωλήτων.

Ποιο το μυστικό της επιτυχίας; Ασφαλώς δεν μπορεί να πρόκειται περί απλής τύχης. Θα διατυπώσω κάποιες εικασίες. Νομίζω πως μεγάλο ρόλο έχει παίξει η παρουσίαση υπό μορφή συμβουλών 38 τεχνασμάτων, πώς να αντιμετωπίζονται δύσκολες καταστάσεις σε αντιπαράθεσεις με φορείς διαφορετικών απόψεων. Παρατηρεί ο φιλόσοφος : «Σε γενικές γραμμές ένας συζητητής δεν αγωνίζεται για την αλήθεια, αλλά για την άποψή του σαν να ήταν ζήτημα ζωής και θανάτου. Αγωνίζεται ανεξάρτητα από το δίκιο ή άδικο».

Αυτό νομίζω ότι συμβαίνει στην πλειονότητα των σημερινών Ελλήνων αναγνωστών του. Γι' αυτό και το μεγάλο ενδιαφέρον. Με μία συμπλήρωση. Η συζήτηση από τον καθένα γίνεται πρώτα με τον εαυτό του για τη στάση του απέναντι στα προβλήματα και διλήμματα που ανακύπτουν καθημερινώς από την λόγω της κρίσεως συνεχή αλλαγή των συνθηκών, μέσα στις οποίες ζει. Όταν καταλήξει, προχωρεί στην πρακτική εφαρμογή των συμβουλών – τεχνασμάτων.

Μία επιλογή από τις 38 συμβουλές : "Εκνευρίστε τον αντίπαλό σας. Ισχυριστείτε ότι νικήσατε, παρόλο που έχετε ηττηθεί. Διακόψτε, σταματήστε, εκτρέψτε τη συζήτηση. Διατυπώστε ένα ψευδή συλλογισμό. Αντιστρέψτε τους όρους." Το τελευταίο τεχνασμα "είναι να επιχειρήσετε προσωπική επίθεση, να γίνετε προσβλητικός και αγενής, μόλις αντιληφθείτε πως ο αντίπαλος έχει το πάνω χέρι και δεν θα βρείτε το δίκιο σας".

Πολλές από τις συμβουλές αποδεικνύονται χρήσιμες και στην ελληνική πολιτική σκηνή. Παράδειγμα : Ο εκπρόσωπος τύπου του ΣΥΡΙΖΑ εξέφρασε την άποψη ότι σε κάθε ελληνικό σπίτι υπάρχει και μία ανπιασφυξιογόνος μάσκα για προστασία από την κρατική βία. Είναι εφαρμογή της συμβουλής Νο 15 "Χρησιμοποιήστε φαινομενικά παράλογες θέσεις. Αν έχετε διατυπώσει μία παράδοξη θέση και δυσκολεύεστε να την αποδείξετε, μπορείτε να ζητήσετε από τον αντίπαλο να αποδεχτεί ή να απορρίψει μία άλλη, αληθινή θέση –η ισχύς της οποίας όμως δεν είναι προφανής- σαν να θέλατε να τη χρησιμοποιήσετε ως επιχείρημα". Συμπέρασμα : Ο εκπρόσωπος του ΣΥΡΙΖΑ είναι ένας από τις πολλές χιλιάδες που έχουν διαβάσει τις συμβουλές του Σοπενχάουερ. Και τις εφαρμόζει.

Αντιθέτως δεν τις έχει διαβάσει ο πρόεδρος του ΠΑΣΟΚ. Η συμβουλή Νο 27 λέει: «Ο θυμός μαρτυρά αδυναμία». Ο Ε. Βενιζέλος emίλησε με πολύ θυμό στη Βουλή την Πέμπτη 10 Ιανουαρίου ("πολιτική αλητεία" κλπ. για τον ΣΥΡΙΖΑ). Δεν πρέπει.

Διαπιστώνω πως έχουν διαβάσει το δοκίμιο ο Καμμένος και ο Μιχαλιολάκος. Στηρίζουν όλη τους την επιχειρηματολογία στην πρόταση (από τη συμβουλή Νο 30) : «Δεν υπάρχει γνώμη, όσο παράλογη και αν είναι, που οι άνθρωποι να μην είναι έτοιμοι να την ασπαστούν μόλις πειστούν πως είναι κοινώς αποδεκτή». Έτσι εκμεταλλεύονται την κατά των μνημονίων κοινή γνώμη και ψηφοθηρούν.

Μία κοινή γνώμη, στη διαμόρφωση της οποίας σημαντικό ρόλο έπαιξαν το Ζάππειο 1, το Ζάππειο 2 και η καταψήφιση του μνημονίου 1 από τον Σαμαρά. (Με την